

Přestože bude i nadále existovat řada různých typů útvarů, ústavů a zařízení Čs. armády s rozličnými mobilizačními úkoly, které plní často ve zcela odlišných podmínkách, ukazuje se jako jedno z možných řešení stanovit pro všechny útvary, ústavy a zařízení základní strukturu mobilizačního plánu, přičemž rozsah (obsah) jednotlivých složek ponechat na rozhodnutí příslušného velitele (náčelníka) schváleného jeho nadřízeným. Přitom formu zpracování jednotlivých dokumentů ustanovit předpisem. Je předpoklad, že by tímto řešením došlo nejenom ke zjednodušení mobilizačního plánu, ale také ke snížení jeho rozsahu a sjednocení formy zpracování jednotlivých dokumentů. Možnost velitele (náčelníka) rozhodovat o rozsahu zpracovávané dokumentace by též mohla vést k větší promyšlenosti a provázanosti jednotlivých dokumentů.

Je zřejmé, že názory na uvedené směry zabezpečování vysoké mobilizační pohotovosti Čs. armády i způsoby jejich realizace mohou být různé a mnohdy nemusí korespondovat s názory publikovanými v tomto článku. To však není na závadu věci. Je však třeba, aby každý námět směřující k zdokonalení procesu zmobilizování vojsk i MVS byl postoupen služebním postupem příslušným orgánům svazů, vojenských okruhů nebo správ FMNO tak, aby mohly být na těchto stupních posouzeny a případně předány k využití organizační a mobilizační správě GŠ.

Ukazuje se také, že s řešením některých problémů souvisejících s přijetím novelizovaných nebo zcela nových zákonů a vznikem nových organizačních struktur Čs. armády nelze vyčkávat až do vydání nových předpisů, ale je nutné je řešit v co nejkratší době. Z tohoto důvodu je celá řada z nich řešena již nyní v nařízení NGŠ Čs. armády – 1. ZMNO pro upřesnění mobilizačních plánů v roce 1990.

Podplukovník Ing. Stanislav M r á z e k

RVD PŘI OBRANĚ VELKÉHO MĚSTA V OBRANNÉ OPERACI ARMÁDY

Jedním z cílů obranné operace armády může být udržení důležitých prostorů. Tomu odpovídá stanovení prostorů soustředění hlavního úsilí obrany. Z toho vyplývá uspořádání obrany, uskupení vojsk, operační sestava a systém palebného ničení protivníka, včetně systému protitankové obrany. **Města, velké město či městská aglomerace** představují pro útočníka obzvláště překonatelnou obrannou překážku a pro obě znepřátelené strany často i důležitý prvek v oblasti všestranného zabezpečení obranné operace.

Vzhledem k tomu, že problematika obrany velkého města v rámci armádní obranné operace i se závěry pro bojovou činnost raketového vojska a dělostřelectva armády nejsou v odborných předpisech rozpracovány, vyjádřím některé vlastní názory a úvahy, které se dotýkají otázek operačního a bojového použití raketového vojska a dělostřelectva v souvislosti s obranou městské aglomerace. Zaměřím se přitom na vliv měst na činnost a hlavní zásady RVD v obranné operaci armády při obraně měst v obranné operaci.

Činnost raketového vojska a dělostřelectva armády bude ovlivňována v přímé úměrnosti k velikosti úsilí, které by mělo být položeno na přípravu vedení obrany daného města či měst.

Za předpokladu, že obrana daného velkého města bude velitelem armády v zámyslu obranné operace určitým způsobem zvýrazněna (např. vydáním úkolu obrany města některé divizi), pak tento úkol nutně ovlivní i rozhodovací proces náčelníka raketového vojska a dělostřelectva armády k bojovému a operačnímu použití raketového vojska armády, armádního a armádě přiděleného dělostřelectva.

Pokud se bude bráněné město nacházet v rámci obranného pásma armády **na předpokládaném směru hlavního úderu protivníka**, tedy na směru (v prostoru) hlavního úsilí obrany, potom se domnívám, že celková činnost RVD by byla v plném souladu s vynakládáním úsilí RVD armády na obranu tohoto města. Činnost RVD by pak nebyla tříštěna, ale soustředěna na splnění hlavních taktických a operačních úkolů. Také většina sil a prostředků dělostřeleckého průzkumu by měla působit na směru hlavního úsilí obrany s cílem zjišťovat podklady pro palbu a údery raketového vojska a dělostřelectva, a to v součinnosti se všemi ostatními druhy průzkumu. Dělostřelecký průzkum (zejména vzdušný) by byl zaměřen především na zjišťování prostředků jaderného a chemického napadení i dělostřelectva protivníka v pravděpodobných prostorech rozvinutí, míst velení, na sledování možných pochodových os, prostorů soustředění a čar rozvinutí.

Odlisnou situaci představuje obrana velkého města nebo měst, která se nachází **mimo předpokládaný směr hlavního úderu protivníka**. V tomto případě velitel armády na základě návrhů náčelníka RVD armády je nucen rozhodnout o podílu a způsobu, kterým se armádní raketové vojsko a dělostřelectvo zúčastní palebného ničení protivníka. Poté se uskutečňují opatření směřující k podpoře obrany města. Jde o volbu prostorů bojového rozmístění raketových oddílů, palebných postavení armádní dělostřelecké či raketometné skupiny, hodnotu přiděleného dělostřelectva, vytvoření druhé protitankové zálohy armády (z protitankového oddílu protitankového pluku), posílení divize protitankovými prostředky a stanovení úkolů raketovému vojsku a dělostřelectvu ve prospěch města. Štáb RVD armády může v případě potřeby přeskupit i část sil a prostředků dělostřeleckému průzkumu a stanovit jim úkoly s cílem podílet se v součinnosti s jinými druhy průzkumu na získání či upřesnění zpráv o protivníkovi, zjištění důležitých objektů protivníka pro plánování a vedení raketových úderů i paleb dělostřelectva.

V případě, že by byly vytvořeny podmínky, není vyloučeno uskutečnění palebné protipřipravky.

Uvažují-li o charakteristických rysech městské aglomerace, zjišťují, že:

- pro činnost RVD není vhodná (chybí zpravidla prostory),
- bude nasycena organickými a posilovými prostředky plukovního a případně i divizního dělostřelectva,
- pro vojsko vytváří „nehomogenní“ prostředí (civilní osoby),
- bojovou činnost protivníka může být prostorově omezena (obklíčením, odříznutím od hlavních sil i týlu),
- druhotnými následky úderů a paleb protivníka může být činnost RVD negativně ovlivněna (závaly, požáry atd.).

Proto je zřejmé, že z operačního hlediska je nutné **vyloučit varianty činnosti raketového vojska armády, armádních dělostřeleckých a raketometných skupin a protitankových záloh armády ve městě**. Při použití PTZ armády lze některou z čar rozvinutí plánovat na okraj města blíže k protivníkovi, a to tak, aby byla umožněna střelba na maximální vzdálenosti od protitankových prostředků.

Myslím, že na taktickém stupni je nezbytné při organizování boje dělostřelectva divize vycházet z úkolu divize vzhledem k obraně městské aglomerace. Proto je také vhodnější rozmísťovat divizní dělostřelectvo mimo prostor města.

Raketové vojsko armády (oddíly armádní raketové brigády) z prostorů bojového rozmístění, v závislosti na dostřelu, rozložení prostorů, množství odpalovacích zařízení a raket, které jsou k dispozici, je schopno se ve prospěch obrany města (měst) zúčastnit palebného ničení protivníka vedením jednotlivých nebo skupinových raketových úderů a ničit především velitelská stanoviště divizí a brigád, jednotky PLRS, vrtulníky na přistávacích plochách, pro-

středky REB i jaderného a chemického napadení. Prostory bojového rozmístění (6×6 km) oddílů armádní raketové brigády je nutné zaujmout mimo obvod města ve vzdálenosti 15 až 25 km od předního okraje obrany.

Armádní dělostřelecká a armádní raketometná skupina v závislosti na rozmístění palebných postavení, dostřelu a úkolech, jsou schopny vyčleněnými oddíly pro podporu nebo i celou hodnotou skupiny vést soustředěné palby, umiřovat důležité cíle. Palebné ničení může být organizováno na přístupech k obraně města, v prostorech rozvíjení protivníka, před předním okrajem obrany i v hloubce (ve městě) a při podpoře divizní protizteče. Palebná postavení zaujímají oddíly skupin dle možností mimo obvod města.

Protitanková záloha armády z prostoru soustředění (30 až 40 km od předního okraje obrany) mimo město je připravena buď částí sil nebo celou hodnotou protitankového pluku zaujmout samostatně či v součinnosti s pohyblivým odřadem zatarasovacím armády plánovanou i neplánovanou čáru rozvinutí před bráněným městem (po bocích), s úkolem ničit tanky a další obrněné prostředky uskupení protivníka útočící na městskou aglomeraci (případně snažící se město obejít či obkličít). Tyto zásady jsou však reálné pouze v tom případě, pokud bude město v hloubce obranného pásma armády, tedy nikoli na předním okraji.

Zvláštnosti vedení boje ve městě mají vliv na způsoby použití dělostřelectva a jeho uskupení. **Organické a posilové dělostřelectvo divize (pluku)** se při obraně velkého města z větší části přiděluje plukům (praporům) prvního sledu, které zaujímají obranu buď na přístupech nebo přímo v něm (s předním okrajem obrany na okraji města), a to především pro vedení přímé střelby, jejíž úloha výrazně roste.

Na směr předpokládaného úderu protivníka se mohou vytvářet **divizní a plukovní dělostřelecké skupiny**. Palebná postavení oddílů dělostřeleckých skupin lze zaujmout v hloubce ve vzdálenosti 3 až 6 km od předního okraje obrany v prostorech vhodných k vedení nepřímé střelby (např. v městských parcích, v méně zastavených prostorech atd.).

Protitankové zálohy divize a pluku je vhodné, podle mého názoru, rozmísťovat zpravidla na okrajích města. Vzhledem k tomu, že ve městech je veden boj podél ulic, umístit je také podél hlavních ulic. Protitankové dělostřelectvo a PTRS lze však využívat především v opěrných bodech.

Vhodným prostředkem pro vedení boje ve městě jsou **praporeční minometné baterie**. Podle rozhodnutí velitelů praporů se připravují v sestavě obranného rajónu 1 až 2 km od předního okraje obrany.

K vedení boje ve městě je zapotřebí vybavit velitele a štáby fotografickými plány nebo mapami města (velkého měřítka). U dělostřelectva je vhodné vytvářet zvýšenou zásobu munice.

Důležitým prvkem bojového zabezpečení u dělostřelectva pluku a divize je **dělostřelecký průzkum**, jehož výsledky jsou podkladem jak pro plánování palby, tak pro upřesňování úkolů palebného ničení protivníka při jeho postupu k městu, odrážení zteče, boji v hloubce obrany města, obcházení či obkličování a podpoře protiztečí.

Boj ve městě má ohniskový charakter, zaměřuje se na udržení obranných rajónů a opěrných bodů. Tomu musí i odpovídat činnost dělostřelectva v palebném ničení protivníka.

Uvedené názory na operační a bojové použití RVD objasňují jeho podíl na obraně velkého města v armádní obranné operaci. Při použití pouze konvenčních zbraní by účast především dělostřelectva při obraně města podstatně ovlivnila splnění úkolu obrany.

